

A török hódoltság kora

- 1541: gyalui egyezmény
1552: Eger sikeres megvédése → Dobó István védte; Losonczy István [Temesvár]; Nyáry Lőrinc [Szolnok]
1556: Szigetvár sikeres megvédése → Stanics Markó védi meg ↪ sikertelenek
1566: Szigetvár török kézre kerül → (Id.) Zrínyi Miklós védte
1568: drinápolyi béke
1570: speyeri egyezmény
1571-1586: Báthory István uralkodása → Erdély második fejedelme, lengyel trón megszerzése
1588-1599: Báthory Zsigmond uralma
1595: gyurgyevói csata
1596: mezőkeresztesi csata
1600: miriszlói csata → Basta győz, Vitéz Mihály veszít
1601: goroszlói csata → Basta győz, Báthory Zsigmond veszít
1603: brassói csata → Basta győz, Székely Mózes veszít
1604: álmódi csata → Bocskai István győz
1604. nov. 20.: Bocskai István Erdély fejedelme lesz → katonái a hajdúk (marhahajcsárok)
1605. ápr. 20.: szerencsi országgyűlés
1606: bécsi béke → Bocskai István köti meg
1606: zsitvatoroki béke
1613-1629: Bethlen Gábor uralkodása → Kerelőszentpálnál győz
1620: besztercebányai országgyűlés
1622: nikolsburgi béke → Bethlen Gábor köti meg
1630-1648: I. Rákóczi György uralma → linzi béke megkötése, a Császár Péter vezette 1632-es felkelés leverése
1657: II. Rákóczi György-féle lengyel kaland → kísérlet a lengyel trón megszerzésére
1660: szászfenesi csata → II. Rákóczi György veszít
1664. aug. 1.: szentgotthárdi csata → Montecuccoli győz
1664. aug. 10.: vassvári béke
1666: stubnyafürdői találkozó → Nádasdy Ferenc, Wesselényi Ferenc, Zrínyi Péter vesz részt
1670: Bory Mihály elárulja a Wesselényi mozgalmat
1670: tállyai országgyűlés
1681: soproni országgyűlés
1682: Thököly Imre Felső-Magyarország fejedelme lesz, miután létrehozza azt
1683: Bécs sikertelen török ostroma → Kara Musztafa vezette
1683. okt. 9.: párkányi csata → Ibrahim pasa veszít, Sobieski János győz, így Esztergom felszabadul
1684: Szent Liga megalakulása
1686. szept. 2.: Buda visszavétele az utolsó török pasától, Abdurrahmantól; Lotharingiai Károly vezetésével
1687: pozsonyi országgyűlés
1687: nagyharsányi csata
1690: Diploma Leopoldinum
1697: zentai csata → Savoyai Jenő győz
1697: hegyaljai felkelés → Tokaji Ferenc vezette
1699: karlócai béke
1703. máj. 6.: brezáni **szövetség** → Esze Tamás által → más szóval: **konföderáció**
1703. aug. 28.: vetési **pátens** → II. Rákóczi Ferenc adja ki; → **rendelet**
1704. dec. 26.: nagyszombati vereség ↪ Habsburg trónfosztás, vezérlő fejedelem, rézpénze a libertás
1705: szécsényi országgyűlés leértékelik ← devalválják ←
1706: Bottyán János beveszi Esztergomot → kuruc tábornok
1707: ónodi országgyűlés ↪ Erdélybe bujdosott végváriak és nemesek
1708: sárospataki országgyűlés
1708: trencsényi vereség
1710: romhányi vereség
1711. máj. 1.: nagymajtényi kapituláció → fegyverletétel; 1711: szatmári béke

+személyek:

- Castaldo: Fráter György megöletése
- I. József: visszavonja az I. Lipót-féle abszolutista rendeleteket
- (Ifj.) Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem megírása, téli hadjárat
- Rákóczi Zsigmond: Erdélyi gubernátor → kormányzó
- Szulejmán: Esztergom, Fehérvár, Visegrád, Nógrád, Hatvan, Drégely, Temesvár, Szolnok, Szigetvár (belehal) elfoglalása

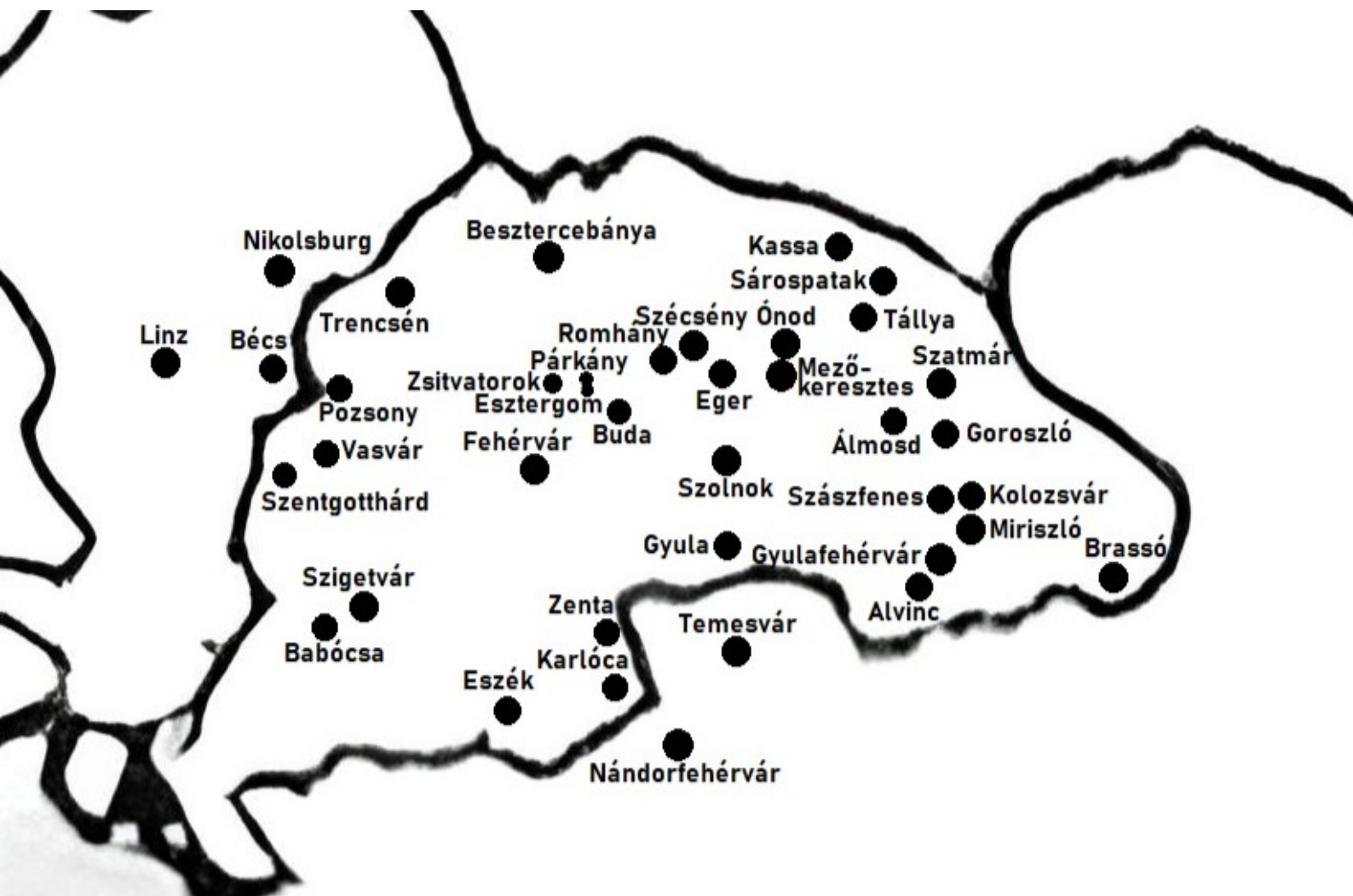
+fogalmak:

- a) A törökökkel kapcsolatban:
  - defterdár → főadóellenőr
  - defterháne → adószedő
  - kaza → legkisebb török közigazgatási egység
  - szandzsák → nagyobb török közigazgatási egység
  - tímárbirtok → szpáhik által használt birtok
  - vilájet → török tartomány → vezetője: beglerbég
- b) Adónemek:
  - accissa → forgalmi adó
  - dzsizje → fejadó
  - forspont → szállítási kötelezettség
  - harács → helyi adó
  - portio → ellátási, elszállásolási kötelezettség
- c) Egyéb:
  - amnesztia → közkegyelem
  - fegyverváltság → nemesi birtok visszaválthatóságának lehetősége bizonyos összegért (becs. érték 10%-a)
  - indigenátus → honosság
  - Neoacquistica Commissio → Újszerzeményi Bizottság
  - predo → toborzótiszt
  - status quo → fennálló helyzet

+lehetséges kiskérdések:

- **A bécsi béke tartalma:** vallásszabadság és Erdély önállóságának elismerése, magyar önkormányzat (nádor főherceg alá rendelése, kincstartóság, hivatalokba magyarok)
- **A nikolsburgi béke tartalma:** Bethlen Gábor lemond a királyi címről, megerősítik a bécsi békét, Erdélyhez kerül 7 vármegye (Partium → részek)
- **A Szent Liga alapítói:** Ausztria, Velence, Lengyelország és XI. Ince pápa
- **A karlócai béke tartalma:** A Habsburgoké Magyarország (Temesköz kivételével) és Erdély is (önálló közigazgatással)
- **Lipót intézkedései:** nincs országegyesítés, végvárrendszer felszámolása, fegyverváltság, új adók (lásd: ↓)
- **Lipót-féle új adónemek:** accissa, portális, portio, forspont, élelem, közmunka
- **A szécsényi országgyűlés pontjai:** Magyarország rendi konföderáció, Rákóczi vezérlő fejedelem, Gazdasági Tanács és Szenátus létrehozása, szabad vallásgyakorlás kimondása
- **Az ónodi országgyűlés pontjai:** ellenzék elnémítása, jövedelemadó bevezetése, hadiszabályzat elfogadása, Habsburg-ház trónfosztása
- **A sárospataki országgyűlés pontjai:** örökös szabadság a végig kitartóknak, libertás devalválása, általános adó
- **A szatmári béke tartalma:** amnesztia a fegyvert letevőknek (visszkapják birtokaikat is), nemesi kiváltságok biztosítása, rendi intézmények visszaállítása, vallásszabadság elismerése (, a többi kérdés rendezésére országgyűlést kell összehívni)

+térkép:

A térképen, mint mindig, a helyszínek hozzátevéleges pozíciója látható.